

Selmeczbányai Hetilap

SELMECZBÁNYA ÉS VIDÉKÉNEK VEGYES TARTALMÚ KÖZLÖNYE.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:

SZENTGYÖRGYI EDE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Rózsa-utca 61./III. sz. a. hová a lap szellemi közleményei és az anyagi rész is czimzendő.

Előfizetési ára:

Egy évre 4 ft.
Fél évre 2 „
Negyedévre 1 „

Egyes szám ára 10 kr.

Egyes számok kaphatók a kiadóhivatalban és Joerges A. özv. és fia könyvkereskedésében.

Hivatalos, magán és nyílt-téri hirdetések megállapított díj-szabásunk szerint számítottak és minden általunk közölt hirdetésre felvilágosítás ingyen adatik.

Megjelen minden vasárnap.

Május elsején.

Hogy e czim után itélve t. olvasóink ne gondolják, hogy május elsején a tavasz beköszöntőjéről, a régi jó idők szerelmeseinek üdvözlési napjáról, a májusi zöldfák kitűzéséről akarunk beszélni, gyorsan kijelentjük, hogy minderről nem szólunk, de szólunk ama május elsejéről, melyet számtalan ember egy szebb társadalmi jövő ébredő tavasznapjának tart és azt ily értelemben ünnepli — a szocialisták május elsejéről.

Mi az a szocializmus?

A nemes lelkű, értelmes szociológus előtt egy véghetetlen nehezen megoldandó feladat, melyet csak jövő évtizedek, talán évszázadok fognak hatalmas társadalmi rázkódtatások után megoldhatni az örök érvényű természeti törvény intelmei szerint.

Nekünk, mint e társadalmi és álladalmi történeti katasztrófákban amugy is gazdag tizenkilencedik század embereinek a jelennel kell számolnunk és a szocialis kérdés megoldását a jövőre kell bízunk; mely megoldás ugyan végleges szintén nem lesz, nem is lehet; mert az emberi társadalom, gyarlóságánál fogva végleges megnyugvást nem ismer és természetadta ösztöne készíti a folytonos nyugtalanságra, elégedetlenségre.

Mi emberek nem tudunk példát venni a felettünk néma pompájukban ragyogó csillagok fenséges nyugalmáról.

A civilizált emberi társadalmi élet zavarásaiban tehát kell egy tényezőnek lennie, mely a rendet fentartsa és ha kell hatalmilag is imponálni tudjon és ez: az állam. Állam nélkül civilizált em-

Az új egyesület.

— A „Selmeczbányai Hetilap” eredeti tározója. —

Irta: K. E.

Tavaszi nyíltával minden új életre ébred. A fák rügyei fakadnak, madarak vigabban csieseregnek; nemcsak a szív a keblekben, de a hó a hegyekben is megindul, — és vízzé válik, azután semmi nyomot sem hagyva mint pára elszál.

Még Süpped lakosai is minden tavasszal új életre kelnek. Terveznek mindenfélét. Ugy illenék, hogy villamos kocsik közvetítsék a közlekedést, hogy a holdvilág helyett villamos napok világítsanak a tornyokról és a körülfekvő hegyekről, hogy új vasut, új vígadó, új vízvezeték létesüljön

De tavasz-tavas után mulik, s a szép tervekből nem lesz semmi. Lassus Mihály uram azt mondja, hogy eljár ő gyalog is, Nyugodt István pedig, hogy este otthon szokott ő lenni, Mury Sanyi meg, vizet ny sem iszom.

Csak Úgyes Pál nem akart belenyugodni ezen tétlenségbe.

Hogyan lehetne kiragadni a lakosságot ezen nembánomságból, hogyan lehetne beléje hozni egy kis vállalkozási szellemet?

Ezek felett töprenkedve járt az utcán, mikor meglátott egy szamarat. Mindkét oldalán nagy kosarak, megrakva tejjel töltött pléhtartókkal.

Megsajnálta s hirtelen merész gondolata támadt. Ilyen sorsra volna kárhozotva e derék állat? Nem

beri társadalmi rend képzelhetetlen, de az államban uralkodják a nagy mindenhatóság leggyönyörűbb adománya: az ész. Ennek kell vezetnie az emberi társadalom és a tömegek mozgalmait. Hol ezen természeti adomány bénán lekötve tartatik, vagy nem józan egészséges irányban működik: ott bajnak kell lennie, ott ijesztőleg közeleg a nem épülésre, haladásra, nyugalmas munkára és tökélesedésre vezető törekvés, hanem a visszaesés, a rombolás állatias munkája.

Hiszen Schiller a németek nagy költője mondotta már a mult században, hogy „veszélyes az oroszánt boszantani, vészthozó a tigris foga, de a rettenetességek legrettenetesebbje az ember őrvjögése.”

Mi más a szocializmus a maga nyers értelmében és tudatlan hiveivel, mint egy eszeveszett emberi őrvjögés? De viszont a bölcsen gondolkodó és eszesen megfigyelő szociológus előtt egy betegségi symptoma, melyet meggyógyítani zsandár és katona puska pilulákkal nem, de okos és okszerű gyógykezeléssel lehet.

Ha a betegség főokát megszüntetni sikerül az állam rezonnak, akkor a betegség maga is elenyézik vagy legalább is tetemesen enyhül.

A szocializmus alapbaja rákfenéje: a nyomor, ez a szörny, ez a rettenes démon, mely minden emberi boldogulhatást, megelégedést kérlelhetlenül tönkre silányít.

Ezt kell kioperálnunk!!

És ha a nagy, felette nehéz operáció sikerülne, a baj, nem mondjuk örökre, mert egy társadalmi fekély operációjánál ez lehetetlen, de sok, hosszú időre orvosolva lenne.

A mostan érvényben álló államrezon azonban sokkal nagyobb gondot fordít arra, hogy

czipelhetne-e kosarak helyett embereket? Tejével nem lehetne-e másképp gazdálkodni?

A számarra kellene valamit csinálni. Talán cézgernek jó volna, — új minden esetre, mi már magában véve nagy előny. A süppediek bizonyosan tette buzdulnak, ha ilyen eredeti czim alatt hivatnak a cselekvés terére

Úgyes Pál az ő tervébe beavatta Biró Feri, Magas Tóni és Angyal Dani barátjait, kik nagyon helyeselték eszméjét.

Az ő aláírásukkal nemsokára felhívások jártak kézről-kézre a „Süppedi szamaratenyésztő egyesület” részvényeinek jegyzésére.

A lakosok uton-utfélen összeálltak s egyébről sem beszéltek, mint ezen új egyesületről. Eleinte gúnynyal fogadták s kurtitva azonnal el is neveztek szamar-egyletnek, de azután kutatva kérdezték, hogy mit akarhat avval Úgyes Pál, micsoda szamarakról beszélnek ott az alapítók. Nagy lett a kíváncsiság, és a részvények rövid idő alatt mind jegyeztettek, mert senkisémet akart elmaradni az alakuló gyűlésről.

Ezt Úgyes Pál a következő beszéddel nyitotta meg:

T. Uraim! Mindenki tudja, hogy a mi kedves Süppedünkön igen nehezen létesül valami. (Általános: sajnos, igaz!) Mi okozza ezt? Az egyiknek nem tetszik a gáz, a másiknak a villám, a harmadiknak a fagygy. Így sohasem lesz világosság a mi városunkban. Ha össze nem tartunk, nem létesíthetünk semmit. (Úgy van!) Ne várjunk mindent másról, pl. a kormánytól, hanem lépünk magunk a cselekvés terére. (Néma

milyen ügykezelési változtatás legyen valamelyik hivatalban, hogy mily formulák töltendők ki és hogyan stb. stb., mint e legégetőbb betegség orvoslására, mely betegség szülő oka a mostani gyatra társadalmi bajnak.

Megfoghatatlan, de igaz, hogy egy nyomorult ügyviteli paragrafus fölött többet és többen fognak okoskodni, mintha arról van szó, hogy a nép kétségtelen nyomorát miként kellene és lehetne enyhíteni.

Állatkinzás elleni és állatvéd egyesületek egyre szaporodnak, de a nyomorba, inségbé került embert ki védi meg??

Hol talál az a sok, az a tömérdek ember, ki a nyomor vaskarjai közé került, menekvést enyhét??

A szocializmus tehát a nyomor, a kenyérkereset kérdése, melyet megoldani soha, de soha sem lehet a zsandár és katona szuronynyával vagy egy fényképészeti ostoba apparatussal, hanem ésszel, az igazi államrezonnal.

Amde térjünk vissza május elsejére, mely nap egykor, még nem is oly régen, a megnyugvással telt vidám vigalmaknak, az emberek derült tavaszi érzelmeinek megnyilatkozásának volt verőfényes napja; és ime most: egy áldatlan társadalmi feldult állapot álünnepévé fajult, mely nem öröm nap többé, de egy félelmetesen feljajduló rettenetes vád, mely védelmet keres és védelemre vár.

A legelő befásításokról.

Az 1879-dik évtől fogva sokat gondolkoztam azon, mi módon volnék képes csekély erőm és tehetségemhez mérve Selmeczbánya város kulturája fejlesztésére és megmagyarosítására döntő befolyást gyakorolni. Sokféle terv fordult meg agyamban, melyek közül egyet már

csend.) Abból, hogy olyan sokan jegyezték részvényeket, három társammal együtt azt következtetem, hogy önök ezt meg akarják tenni. (Halljuk!) Tervünk tehát az, hogy megteremtjük a „Süppedi szamaratenyésztő egyesület”-et. (Mi az?) Tudva levő, hogy városunkban kevés szamar. (Igaz!) Ezeknek tenyésztéséről, szaporításáról van szó. (Jól beszél! Halljuk!) A szamar igen nemes és hasznos állat, csak bálni kell vele tudni. (Hogyan?) Ez a négylábú nem olyan tüzes, mint a ló, tehát egyhamar le nem dobja az embert. (Helyes!) Emellett olyan erős, hogy akárkit, még egy asszonyt is elbir. (Lássuk!) Azonkívül nagyon beces a teje, (Micsoda?) Ugy, hogy literjét 2 frttal is fizetik. (Ah!!) Láthatjuk ebből, hogy nagyon jövedelmező lesz a mi vállalatunk. (Pompás!) Mert gyönyörű, hegyes vidékünk csak úgy lehet látogatott, ha először a magasba könnyen és a ledobás veszélye nélkül juthatnak a nyaralók és ha másodszor biztosan lehet itt kapni szamartej. (Igya meg maga!) Csak türelem, Uraim! (Halljuk!) Ismeretes, hogy az alföldi magyar nagyon szereti a Felföldet; csak hegyet ne kellene itt mászni. Mihelyest lesz itt elég szamar, lesz itt elég alföldi is. (Igaz van!) Ismeretes továbbá az is, hogy az alföldi magyar rontotta már meg a sok zsiros étellel leginkább a a gyomrát, s így neki van első sorban szüksége a szamartejre, mely éppen gyomorhajok ellen való. (Éljen, éljen, alakulunk!)

Ily általános lelkesedéssel azonnal meg is alakult a „Süppedi szamar-tenyésztő egyesület”. Megválasztották az igazgatóságot, mely mindent elkövetett, hogy az ügyet felvirágoztassa. Mindenfelől hozatta a válo-

megvalósítottam, értem a magyarosítás előmozdítására az elemi iskolák és néptanítók számára letett kisebb alapítványt, a második pedig már néhány év óta kivitel alatt áll. Nagy pénzbeli áldozatot nem hozhattam, mert gazdag nem vagyok, és mint apa első sorban gyermekeimről kell gondoskodni, de részben pénzbeli áldozat, másrészt intelligenciám és kitartó szorgalmam által egy nagyobb szerű befektetést törekedtem létesíteni, s ezt az általam felnevelt és felnevelendő diófának a város területén való kiültetésében hittem és hiszem megvalósítani.

A diófa városunkban mindenütt jól díszlik, hosszú életű és évről évre terem, csak körül kell tekinteni, ezen igazságról mindenki meggyőződhetik, itt 300–400 éves diófák is találhatóak. A diófa sok előnyt biztosít egyéb gyümölcsfa felett, nevezetesen nem kényes, ép oly termeszeti mint a vadfa, fergek nem bántják, gyümölcse 2–3 hét alatt egyszerűre érik, a gyümölcs kezelése alapos kiszáritás után nagyon egyszerű, csupán száraz helyet kíván meg és értékesítése még 1–2 év múlva is történhetik; egy szóval rendkívüli előnyökkel bír a többi gyümölcsfélések felett, s mindezekhez társul azon jó tulajdonsága, és nagy alkalmazkodási képessége, hogy városunk talajában, még a sovány érzetelerek kibuvásán és kedvező fekvésű helyen is megnő. Tehát ezen vázolt adatok után, melyek igazságáról egy kis után járás és észlelés mellett bárki is meggyőződhetik, városunkban a nagyban való tenyésztésre a legalkalmasabb.

Hogy a diófa a városnak és a lakosságnak hasznára váljék és a népnevelés és magyarosításra döntő befolyást gyakoroljon, csak akként érhető el, ha tenyésztése itt nagyban ezer és ezer számban történik, egyébként a kitűzött cél nem lesz elérve. Tapasztaltuk ezt az ültetés megkezdésénél. Az első években az útszélekre kiültetett fákat p. a vöröskutra vezető úton csak nem mind ellopták, 3–4 ízben kelle kiültetni; azt is tapasztaltuk, hogy az 1893-dik és 1894-dik évben az útszélekre adott diófákat a napszámosok tömegesen eladták a lakosságnak, fele sem lett az utak mellé ültetve.

Ezen tapasztalatok érlelték meg bennem azt az elhatározást, hogy a diófákra éhező közönség étvágyát előbb ki kell elégiteni és csak azután ültethetünk zavartalanul és eredménnyel az útszélekre diófákat. Azért kezdetben olcsó áron, darabját 5–10 krajczárjával, majd ingyen sok diófát adtam át a közönségnek, az 1895-dik évtől kezdve teljesen ingyen adom, eddig közel annyit, mennyit a városnak átadtam, de tekintve, hogy a város számára adottakból is sok került a közönség kezébe, nyugodtan mondhatom, hogy 4000-et meghaladt már, mennyit a város és környékének lakossága tőlem kapott. A város ellenben 5000 darabon túl kapott; s így a kalvárián bérletbe birt telekből közel 10000 darab diófacsemete került kiültetésre. — Ezzel még ezen vállalkozás nincs kimerítve, mennyiben a diófa iskolában még mindig van 16–18000-nyi csemete, s innen évről évre nagy számban kerül majd kiültetésre.

Ezen áldozatot és munkát a legnagyobb kitartás és lelkesedéssel tettem és teszem évek óta, hazám, árosom és embertársaim javára.

A vállalkozás kezdetén a tenyésztésben sok nehézséggel küzdöttem meg, még több akadályra találtam egyesek részéről, néhányat említek, azt mondták, hogy

maraknak bizonyultak, részint pedig nagyon is okosak gatott szamarakat, s nemsokára vigan ugráltak a vidéken a kisebb-nagyobb csacsik. Eleinte még Afrikából és Spanyolországból is importáltak egyes példányokat, de evvel később felhagytak, mert azok részint vadzavoltak; a többi fajta azonban, mint más halandó önmegtagadással cipelte hátán a maga keresztjét.

Egy-két év múlva nem volt hegyoldal, ahol számárastálló és istállószámár ne lett volna. A négylábuak mellett sok kéllábu is talált alkalmazást. A nyaralók csak úgy özönlöttek s hegyen-völgyön számáragoltak. De nekik szállás is kellett s így gombamódra nőttek a villatelepek. Mivel azonban valamennyi nyaraló nem volt halálos beteg, ezek szórakozni is akartak, s azért felépült egy pompás új kaszinó. Az eddigi vasut nem volt képes szállítani a sok vendéget, tehát új vasut épült, melyen sűrűen közlekedtek a különféle fajta vonatok; de nemesak nyáron, hanem télen is, mert ekkor meg a számártejet kellett tömegesen szállítani az Alföldre. A villamvilágítás is meglelt. Új vígadó, gőzfürdő, vízvezeték gyorsan követték egymást. De a játékbarlang s a csendőrszárnyparancsnokság sem késelt sokáig.

S mindez Úgyes Pál egy szerencés gondolatának volt a következménye. Épp azért ő volt Süppeden a legünnepelebb ember.

Az pedig mosolygott magában: lehet az én földieimmel valamire menni, csak el kell találni a módját.

a diófa ültetéssel czélt nem fogok elérni; mert az utak mellett kilopkodják, kitördelik, nem fog megeredni, ezen ellenvetések az elért eredményekkel vannak megczáfolva, majd azt mondták, hogy az itt termett dió nem ér semmit, nem jó, ennek ellenkezőjét bizonyítják a város területén létező diófák, ha a gyümölcs nem volna jó, és pénzt nem lehetne érte kapni, a vén diófák közül már régen egy sem állana, a tulajdonosok rég kivágták volna s újra nem ültetnék, hanem más gyümölcsfával pótolták volna; majd azt mondták, hogy az utakat be fogják árnyékolni, sárt okoznak, az tény, hogy az utakat be fogják árnyékolni ez az egyik czél, de sárt itt nem igen fognak okozni, mert útjaink lejtősek és kövesek, hanem még abban is hasznot hajtanak, hogy a szelet feltartóztatják és a hófúvásokat meg fogják akadályozni. Ezen felhozott akadékoskodások, mint kiviláglik részben le vannak győzve, másrészt pedig nem állanak meg. Van még másféle ellenvetés és ellenzék is, vannak emberek itt, kik nem nem tudnak megnyugodni, hogy miért kell az útszélekre kiültetett fáknak mind diófának lenni, mért nem lehetne oda alma, körte és cseresznyefát is ültetni? Ezen uraknak a következőkben adok felvilágosítást, mint városunk talajának és klimájának éveken át tapasztalt ismerőse: Városunk talaja trachyt szikla sovány agyag s fölötté kevés humussal, a szikla érzetelerekkel és savanyú fémsókkal (vas, rézkéneg) többé-kevésbé telített, az alma, körtefa ily talajban csak akkor díszlik és hoz élvezhető gyümölcsöt, ha szorgalmas megművelés s bő ásványi és istálló trágyával alkálkussá tétetik, másként az amúgy is gyéren termő gyümölcs kövecses és fanyar czukra hiányzik, nem jól érik be, szóval élvezhetetlen vaczkor lesz. Ugyan ez áll a cseresznyéről is, finom cseresznye itt csak kivételes helyen terem meg, és oly kevés mennyiségben a nagyra nővő fákon, s talán a leszedése többé kerülne, mint a gyümölcs eladási értéke. Az alma körtefa nagy ápolást és szorgalmas munkát kíván, gondosan kell a fergektől megtisztogatni, termését a kitett helyeken a szél, vihar leveri, a gyümölcs leszedése és elárúsítása sok költség és fáradságba kerül és rövid időhöz van kötve. Ebből kiviláglik, hogy nagyban csak azt lehet haszonnal tenyésztetni, ami itt mindenütt kevés gond és fáradsággal megterem, s ez a diófa!

1895-dik évben a városi közgyűlés elhatározta, hogy a legelő területek részben kopárság, részben jobb fűtenyésztet végett befásítassanak, én ekkor a legjobb meggyőződésem szerint befásításra a diófákat ajánlottam. Már első ajánlatomban (1887-dik évben) az utak mellett levő kisebb legelő területek befásítását diófákkal megtéetni hoztam javaslatba, ez el is fogadtatott.

Ezen évben újra kifogás emeltetett a diófák ellen, és pedig hogy a diófa a legelőt megprontja, a fűvet keserűvé teszi és a marha teje tőle keserű lesz stb.

Vizsgálódjunk kissé, honnan eredt ezen balhit?

Mult évben a városi kertész a puskaporos toronnyal szemben a rovni erdő alatti kisebb legelőt diófákkal ültette be, s oda nagyobb részt oly gyenge fákat ültetett, hogy a marha legeltetés a fák kiméltése végett nem történhetett. A legelőt használó népnek ezen beültetés nem tetszett, s azért ellenállást foglalt, azt mondtotta, hogy a diófa ártalmas a legelőre, a legelő marhateje keserűvé válik, a marha az ilyen fűvet nem szívesen eszi meg stb.

Az tény, hogy a diófalevele keserű és azért a marha nem eszi meg mint egyéb lombos fának a levelét, de nem is czélunk diófalevéllel a legelő marhákat táplálni, az is tény, hogy ősszel midőn a levél megfagy tömegesen hull le, s a vastag levél a talajt betakarja, a nagyobb levelet a szél nehezebben szórja széjjel, mint egyéb fának levelét, de viszont az is tény, hogy nem csak a diófa levele hanem más növény is keserű és ezen keserű volta daczára a marha és juh azt szívesen megeszi, az ily keserű füvek a marhának étvágyát fokozzák; azt azonban megérteni nem lehet, hogy midőn a diófalevele elkorhad tehát a benne tartalmazott növényi keseranyagok szétbomlanak (szén-sav, víz és ammoniákká) ezen bomlástermények a talajt és a rajta termő fűvet keserűvé tegyék! Ilyesmit csak a nép állíthat, ki a természettörvényeit nem ismeri Tapasztalható számos diófánál, melyeknek ágai csaknem a földig érnek és a talajt erősen beárnyékolják, hogy alattuk mondhatni semmiféle fű sem terem, de minden más sűrű lombot tartó fa megteszi ezt, mert a növény s így a fű csak ott tenyészhet, hová a napfény és meleg eljut. A legelő területen a diófák koronáját csak magasba lehet nevelni, s így alájuk a napfény el fog jutni, s ott fű is fog nőni.

A diófalevél keserűsége a baromra nem lehet ártalmas, bizonyítja azon tény, hogy mi orvosok azt mint erősítő és étvágy csináló szert nevezetesen a görvélykorban szenvedőknek még mai napig is rendeljük és jó sikerrel alkalmazzuk.

Hallottam, hogy midőn az ősszel lehullott és kiszáradt diófalevelet a tehének alá almozásra hasz-

nálják, a marha azt megeszi anélkül, hogy egészségében vagy a tejben valami elváltozás állana be.

A diófák ültetésének kezdetén a szép tervek megvalósítása felül aggodalmak merültek fel, mennyiben az első években ültetett fák a szélaknai uton nem jól eredtek meg, azok közül sok száradt ki, de ez onnét volt, mert az ültetésben járatlanok voltunk, több oly körülményre nem voltunk tekintettel, melyet a fa termeszete megkíván. Nevezetesen a diófának sok finom hajszálszerű gyökere van s midőn beültetésnél a földdel betemetjük, ezek a gyökerek a vezérgyökérhez egy csomóba szoríthatnak és oly sűrűen állanak össze, hogy az itteni goromba, köves, agyagos föld a gyökerek közé nem jut s így a finom gyökerek nem kerülnek a tápláló földbe, hanem levegő marad mellettük, elhalnak, a fa nem táplálkozik, sinylódik. Másik tapasztalat, hogy a vezérgyökeret nem szabad rövidre vágni, vagy a kiszédesnél megsérteni. A diófa vezérgyökere nem fás, hanem puha, podvás, ha megsértezik, könnyen rothad s így a fa megeredését és tovább fejlődését hátráltatja, sőt kiszáradását okozza. Magától értődik, hogy csak helyes megfigyelés és körültekintő okszerű tapasztalások után jöttünk a dolog nyitjára, az említett akadályokat kikerülve, a későbbi ültetések már eredményesek lettek.

Midőn városunk területén körül tekintünk, tapasztaljuk, hogy a Rovnán, a Röszlán, az az ó-vár feletti üteczkában védett helyen mindenütt tenyészik a diófa, erőteljes fává fejlődik és gyümölcsét megérleli ezen helyeken 700 méter tengerszin feletti magasságra is felhatol, a lakosság háza körül füves kertjében tenyészti. Ezen megfigyelés feljogosít azon reményre, hogy a város határában levő magas legelő-területek beültetésére is alkalmas, hol az éjszaki szél ellen védelmet talál és a talaj nem vadvizes vagy nagyon savanyú. A diófa tenyészítése iránt a város lakossága nagy hajlam- és szeretettel bír, szívesen ülteti és ápolja is, fényesen bizonyítja ezt a nagy kereslet. Ha a nép azt tapasztalta volna, hogy a diófa a talajban vagy fűben, szénában kárt okoz, bizonyára előszeretete, buzgósága a tenyésztésben nem lenne ennyire jellegző.

Ha a művelt nyugaton körül tekintünk, nemcsak azt látjuk, hogy a nép vagyonosabb, munkaszeretőbb, nagyobb műveltségű, de egyuttal szemünkbe ölik, hogy a cultura és népnevelés ott igen magas fokon is áll, ott a népnevelés és más egyéb magasabb kulturális czélokra tetemes jövedelmek állanak rendelkezésre. A magasabb cultura ott évszázadok alatt fejlődött. Addig szeretett hazánk csak az utóbbi 30 évben jutott abba a helyzetbe, hogy a mult századokban, a törökhódoltság és az utána következő nemzeti ébredés korszakában az elmulasztottakat pótolja s hogy így az ipar, kereskedés, közlekedés, földművelés, baromtenyésztés, kertészet és a szellemi cultura terén a művelt nyugati népekkel versenyre keljen; ily tökeszegény országban lépten-nyomon sok nehézséggel kell megküzdeni; a jónak, czélszerűnek látszó tervek kivitelénél nemcsak mindenünnen hangzik a főakadály, hogy nincs pénz a megvalósításra, hanem a czélszerűség és az elérendő eredmény is kétségbe vonatik!

A diófák ültetése itt nagyobb szerű és városunk cultura is fejlődését előmozdító befektetés fog lenni. Az igaz, hogy még 30–40 év fog elmúlni, míg a kiültetett diófák megnőnek és gyümölcsöt teremnek, de viszont az is igaz, hogy ha a fát nem ültetjük ki, akkor nincs minek nőni és nincs minek gyümölcsöt teremni s nem lesz mi után jövedelmet húzni. A mai nemzedék nagy igényekkel bír sok irányú szükségleteinek kielégítésére, azt szeretné, az volna legfőbb óhajta, ha vágyai, követelményei mielőbb teljesülnének! Bizony jó volna, csak hogy ez nagyon sok téren lehetetlen, mert nincs meg a kivitelre való pénz! Gyermekeink és unokáink már sokkal kedvezőbb helyzetben lesznek, ha mi jövő boldogulásuknak alapjait lerakjuk. Az utódok kulturális fejlődésére a jelenkornak közreműködni kötelesség, mennyiben a most élő nemzedék műveltségi alapját elődjei munkásságából nyerte, ilyet, vagy még többet is az utódokra nem hagyni hálátlanság volna!

Egy város életében 50–100 évnyi időtartam nem oly hosszú, hiszen némely gazdasági ágban, például az erdészetben itt nálunk 100 évig kell várni, míg az ültetett vagy természetes vetés után kifejlődött fenyőfák után hasznot húzhatunk, midőn tehát erdeink felújításán vagy ültetésén fáradozunk, csak a 100 év múlva elérhető jövedelmet biztosítjuk. A kiültetett diófák ellenben hamarabb, már 30–40 év múlva fognak jövedelmet nyújtani, s minthogy hosszú életűek, hosszú ideig fogják utódaink kulturális céljait előmozdítani!

A legelőknak befásítása hegyeink kopár jellegét fogja megváltoztatni, városunk éghajlatára, flórájára és forrásaink bővülésére fog jótékony befolyást gyakorolni. A legelő-területekbe ültetendő fákat a megeredés sikere végett iskolázni kell; a fák jó gyökérzetüekké és magas törzsüekké nevelendők. Ily czélra a vadfák

is 6—8 évi ápolást kívánna meg, kivételt az akác tesz, de ez nem a mi éghajlatunk alá való. Mint fentebb kimutattam, a diófa itt egyike a legjobban és legbiztosabban tenyésző fáknak s midőn a legelők beültetésénél a vadfa vagy diófa között lehet választani, ez utóbbi lesz előnyösebb.

Szegény városunknak, hogy itt a cultura és magyárosodás fejlődjék, hogy itt a nép intelligenciája magasabb fokú legyen és a természettől mostoha helyen épült város jövője a lakosság munkássága és jóléte által biztosított, a népnevelés fejlesztéséhez nagy jövedelemre van szükség, ilyen számottevő és hosszú időre biztosított jövedelmet a diófa fog adni, ha az nagy mennyiségben fog ültettetni; az itt helyben megállapított tapasztalatok szerint egy diófa 100—150 éven át átlagos 1 frtnyi évi minimum jövedelmet adhat, de e célból nagyban sok ezer számmal kell azt kiültetni.

A diófák után, melyek nem bekerített helyen lesznek ültetve, az említett jövedelmet csak akkor várhatjuk, ha azok a város területén mindenütt lesznek, mert ekkor lesz a lopás általi megkárosítás a legcsekélyebb, ha mindenkinek lesz telkén sok diófája, biztos bevő és piacra is csak akkor számíthatunk, ha a dió itt ezer és ezer métermázsra számra terem. Ezen cél elérése tehát azt követeli, hogy mindazon helyeket diófával ültessük be, hol az tenyészik és a föld másféle megművelésében, vagy kihasználásában kárt nem okoz.

Egy catastrális hold legelőre 30 darab diófa ültethető s így jut egy-egy fára 53 □-öl terület, 15 méter sorközi és 14 méter fatávolság s mindazon legelő-terület kiültetendő volna, hol a diófa tenyészete várható. 30 darab diófa idők multával 30 frtnyi évi jövedelmet fog adni, tehát oly jövedelmet, mennyit sem erdő sem szántó, hanem egyedül a kertészileg művelt föld adhat. Ily számottevő jövedelem kellő megfontolást érdemel.

Mint a fentebbiekben kifejtetni bátorítottam, a legelők kiültetése ellen felhozott ellenvetések nem állanak meg; ha mindezen tárgyilagosa okadatolt fejtegetés után még kétség maradna fenn a diófák nagyban való kiültetése ellen, ajánlatom a következő: kerestessék meg a Nmélt. Földművelésügyi Miniszterium, hogy küldjön ki egy, a diófa-tenyésztésben jártas szakembert, ki velem értekezve, tapasztalataimat meghallgatva, városunkban a diófa tenyésztet megvizsgálva, mondjon véleményt az eddigi ültetések felett s egyúttal adjon javaslatot a legelők beültetése felől is. Ily tekintély véleményében a város megnyugodhat.

Dr. Tóth Imre,

m. kir. b.-kerületi főorvos és városi képviselő.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Személyi hírek.** *Farbaky István* orsz. gyűl. képviselőnk rövid itt tartózkodás után Budapestre visszautazott. — *Fischer Alajos* pénzügyi tanácsos holnap veszi át a selmeczi bányagazgatóság mellé rendelt számvevőség tényleges vezetését.

— **Házasság.** *Ifj. Schusztter Rezső* kir. erdész és id. Schusztter Rezső polgártársunk fia, mult csütörtökön kelt egybe Sosko Irénke kisasszonnyal, özv. Sosko Mihálné kedves leányával. A fiatal pár még az nap d. u. új otthonába utazott.

— **Eljegyzés.** Özv. Berzeviczy Károlyné szül. Valkovits Anna bájos leányát Margitot, eljegyezte Csepella István kir. bányagyakornok.

— **Halálozás.** *Murgács Berta*, özv. Murgács Albinné szül. Radlinszky Anna leánya, életének 28-ik évében mult hó 24-én hosszas szenvedés után meghalt és nagy részvét mellett lett eltemetve mult hó 26-án.

— **A bányász akadémiánknak műegyetemmé leendő átalakításáról** szóló memorandumot holnap hétfőn fogja a küldöttség a kormánynak átnyújtani. A küldöttség tagjai: *Farbaky István* orsz. gyűl. képviselő, *Soltz Vilmos* főbányatanácsos akad. tanár, *Tetmayer János* és *Andreics főbányamérnökök*. Nem hallgathatjuk el, hogy czélszerű lett volna e küldöttségbe városunk polgármesterét is bevenni.

— **A „Kolos intézet“ javára** rendezett hangverseny bevétele volt 422 frt, kiadása 134 frt 44 kr., s így a nemes czélra 287 frt 56 kr. jut, mint tiszta jövedelem. A rendezőség és az intézet vezetősége ez uton is köszönetet mond a szives közreműködőknek és felülfizetőknek. Felülfizettek a következők: *Kohl Medárd* 10 frt, *Heinecz Hugó* 7 frt., *Wankovics Lajos* 5 frt., *Oldinger Antal* 5 frt., *Dr. Stuller Gyula* 5 frt., *Farbaky István* 5 frt., *Hidvéghy Árpád* 5 frt., *Hlavaty József* 5. frt. *Podhragyay Pál* 4 frt., *Svehla Gyula* 4 frt., *Dr. Kapp Jabab* 4 frt., *Dr. Schwartz Ottó* 3 frt., *Krausz Kálmán* 3 frt., *Velics György* 3 frt., *Berzeviczy Károlyné* 3 frt., *Hausdorfer Józsefné* 3 frt., *Kachelman Garkas* 3

frt., *Heim Ferencz* 3 frt., *Vojtás Mátyás* 2 frt., *Joerges Ágest* 2 frt., *Vadas Jenő* 2 frt., *Winkler Benő* 2 frt., *Panek Ödön* 2 frt., *Marosi Miklós* 2 frt., *Székely György* 2 frt., *Fodor József* 2 frt., *Sztancsaj Miklós* 2 frt., *Dr. Goldstieker Márk* 2 frt., *Krausz W. G.* 2 frt., *Gonda Jánosné* 1 frt., *Dimák Gyula* 1 frt., *Körös Lászlóné* 1 frt., *Demaresek* 1 frt., *Knezoivits Adolf* 1 frt., *Ertl Jánosné* 1 frt., *Eckert Hermin* 1 frt., *Weisz Ignác* 1 frt., *Bachraty József* 1 frt., *Papp György* 1 frt., *Krutkovszky Károly* 1 frt., *Hamrák Ferencz* 1 frt., *Szpiska Mihály* 1 frt., *Lestyánszky Józsefné* 1 frt., *Wagner Józsefné* 1 frt., *Fizély K.* 1 frt., *Schusztter A.* 1 frt., *Takáts Miklós* 1 frt., *ifj. Marschalkó Gyula* 1 frt., *Goldner Adolf* 50 kr., *Csiba István* 50 kr., *Strausz Sándor* 50 kr., *Gverk Károly* 50 kr., *N. N.* 50 kr., *Steiner Ignác* 1 frt., *Dr. Tóth Imre* 5 frt., *Selmezbányai Hetilap* 1 frt. összesen: 130 frt 50 kr.

— **Önkéntes tűzoltó egyletünk fennállásának 25 éves jubileumát** az idén fogja megünnepeelni, melyre az előkészületek már is megtételnek. Alkaiomszerűnek tartjuk ez ünnepély előkészületeinél felemlíteni, hogy az egyletnek 1873-ik évben lett megalakulásához az eszmét és kivitelhez való legbuzgóbb tevékenységét néhai lovag Berks Lotár a Geramb Unió volt representánsa és ennek fia lovag Berks Lotár jelenleg boszniai csász. és kir. kormánytanácsos adta meg és így az egylet első elnöke lovag Berks Lotár is lett, míg nevezett fia rövid ideig a működő tűzoltó csapatnak parancsnoka volt. Rövid idő múlva *Bernhardt Adolf* lett az egylet elnöke, ki e tisztséget mai napig is viseli és a főparancsnok *Marschalkó Gyula* lelkes polgártársunk, a gyakorló mester pedig *Huber József*, most már nyugalomba lépett tornatanító volt. Hogy ezen negyedszázad alatt mily üdvösen működött ezen egylet városunkban, azt annak idején méltatni fogjuk.

— **Az Orsz. Magy. Bány. és Koh. Egylet** Selmezbányán lakó tagjai, a bányászati és kohászati tisztek és altisztek minősítése tárgyában, tegnapi április hó 30-án d. u. 5 órakor, a bányatörvényszéki épület nagy termében, *Svehla Gyula*, bányagazgató elnöklése alatt értekezletet tartott. A tárgyalás alapját ama törvényjavaslat képezi, mely mult év végével egy külön kiküldött bizottság által tervezve, a bányászati egyesület összes osztályaihoz szétküldetett.

— **Oldinger Antal** bélabányai plébános a nemes lelkű emberbarát sulyosan, életveszélyesen megbetegedett. Bár adná az isteni gondviselés, hogy élete megmenthető lenne, ezt mély, igaz szívből óhajtják nemcsak hívei, kik valóságos rajongással csüngenek rajta, de mindenki, ki csak ismeri e nagylelkű, áldásos működésű lelkipásztort.

— **Vizbe fult fiu.** *Binder Antal*, *Binder Mihály* szent-antali lakos kis fiaeskája mult hó 27-én, úgy látszik gondatlanság folytán vízbe fült. A felmerült gyanuokok alapján a vizsgálatot a bíróság elrendelte, és a fiu holttestének boncolását az ipolysági törvényszéki orvos közbejöttével tegnapi szombaton megejejtette.

— **A valetánsok bálja** június 4-én lesz a vígadó összes termeiben megtartva. A szokásos bucsu „ballagás“ pedig május 25-én fog városunk utcáin és terein végbemenni, mely alkalommal az akadémiail ifjak zeneszó és a „ballag már a vén dlák tovább“ bucsuzó dal éneklése mellett, bucsuztatják el „vén diák“ kollegáikat, kik városunknak is bucsut mondanak.

— **Épületes dolgok.** „Ha az ember a Szitnyaosztály sétatuján a Vörös kül felé tart, több épületes dolgot láthat útközben. Ezek közül csak a következőket említjük meg. A mint az ember a rárosból kiér, mindjárt a sétatúttól jobbra két igen veszedelmes föld-súlyedés okozta gödör tárog, melyek közül az elsőt még csak korlát sem választja el a gyalogúttól s mely, különösen ha körülötte gaz nő, igen veszedelmessé válhatik a történefesen ott játzzó gyermekekre, de esetleg a felnőtt járókelőkre is. Jó lesz tehát az illető városi közegnek gondoskodni e földmélyedés betemetéséről szépészeti — de hasznossági szempontból is. — A másik épületes dolog az, hogy a város teleültette ugyan a vörös-küli medenezét gyümölcsfákkal, de mi haszna, ha azokról a hernyókat nem szokta leszedetni, legalább az idén nem szedette le. Pedig hát tudunkkal másokat büntetéssel sújt, ha a hernyók gondos leszedését elmulasztják. S kérdjük, „lesz-e gyümölcs a fán, melynek nincs virága“ pedig az bizonyos, hogy a hernyók gondoskodnak róla, hogy virág, levélzet ne legyen a fácskákon. Még talán lehetne némiképen helyre hozni e hibát. Kár a szép alma-fácskákért. — A harmadik épületes dolog fent a János forrásnál tűnik szemünkbe. A vízvezető facsatorna a fenyőültetvénynek ki van ásva a földből s feltárva. Az a kevés víz is, a mit a forrás szolgáltat, kiesorog belőle. Azt hisszük, hogy addig is, a míg a végleges vízvezeték rákerül a sor, jó lesz ezt rendbehozatni.

— **A Puky—kvintett** e hó 7-én szombaton a Sembery-teremben *Horváth Panna* és *Platzer Vilma* úrhölgyek szives közreműködésével, a helybeli bányászati és erdészeti akadémiai kör javára, hangversenyt

tart. Kezdeté este 7 1/2 órakor. Belépő jegyek: Személyjegy 80 kr, akadémikus- és diákjegy 30 kr. Felülfizetéseket a jólékonyczél érdekében köszönettel fogadunk és hirlapilag nyuglázunk. Jegyek *Joerges Á.* özv. és fia könyvkereskedésében és este a pénztárnál kaphatók. A kik meghívót tévedésből nem kaptak es arra igényt tartanak, forduljanak *Joerges Á.* özv. és fia könyvkereskedéséhez.

1., *Ridley Kolne*: Hegedű-négyes Előadják: *Puky László*, *Pencze Rezső*, *Aldöldy Zoltán*, *Chodora Károly*, 2., a) *Schubert*: Andante. (op. 99). Előadják: zongorán *Platzer Vilma* k. a., hegedűn *Puky László*, b) *Fesca*: Scherzo. (op. 11) gordonkán *Alföldi Zoltán*. 3. *Chopin*: Nocturne. (op. 48., 1. sz.). Előadja zongorán *Horváth Panna* k. a. 4. *Alard*: Hegedű-kettőc. (op. 27). Előadják: *Puky László*, *Pencze Rezső*. 5. *Goltermann*: Adagio és Tarantella. (op. 35., IV. sz.) Gordonkaszóló *Platzer Vilma* k. a. zongorakisérete mellett előadja *Alföldy Zoltán*. 6. *Fesca*: Zongora-négyes. (op. 26.) Előadják: zongorán *Horváth Panna* k. a., hegedűn *Puky László*, violán *Pencze Rezső*, gordonkán *Alföldy Zoltán*. 7. *Schubert*: Vonós-négyes. (op. 125., II. sz.) Előadják: *Puky László*, *Chodora Károly*, *Pencze Rezső*, *Alföldy Zoltán*. 8. *Vieuxtemps*: Air variée (op. 22). Hegedűszóló. *Horváth Panna* k. a. zongorakisérete mellett előadja *Puky László*. 9. *Mendelssohn*: Induló. (A „Nyáreji álom“ cz. zenekölteményből). Előadják: zongorán 4 kézre *Platzer Vilma* és *Horváth Panna* k. a.-ok, hegedűn *Puky László*, *Pencze Rezső*, gordonkán *Alföldi Zoltán*, nagybőgőn *Chodora Károly*.

A hangverseny fényesen fog sikerülni és arra felhívjuk közönségünk figyelmét.

— **Főben járó sulyos büntett elkövetésének** gyanujába került *Kögler Ignác* hegybányai felőr, ki ellen az a gyanu merült fel, hogy saját nejét, ki a mult héten hirtelen meghalt, egy kapa csapással agyonütötte volna. Az esetet *Dr. Faller Gusztáv* hegybányai orvos kötelességszerűleg az itteni járásbírósnál bejelentette azzal azonban, hogy az asszonynak általa megvizsgált tetemén a külerőszak nyomait nem észlelte és véleménye szerint a hirtelen halál szív-szélhűdés következtében állott be. A bíróság az asszony eltemetését függőben tartatta, míg a hulla az ipolysági törvényszéki orvos által boncololva nem lesz. A törvényszéki boncololás meg is történt és az orvosok ekkor sem fedezhették fel a külerőszak nyomait, hanem konstátálták, hogy az asszony csakugyan régi szervibaj következtében beállott szív-szélhűdésben halt meg. A további vizsgálat tehát ennél fogva, a sulyos gyanuba vett férj ellen, nyomban beszüntetett.

— **A városi vígadó „virradója“.** A városi vígadó épületének javítása, a kert és tekepálya helyreállítása körül serényen folynak a munkálatok és *Bernhardt Adolf* gazdasági tanácsosunk, kire e munkálatok vezetése bizva lett, minden lehető elkövet dicséretes buzgalommal, hogy már nagyon rövid idő múlva e munkálatok befejezve legyenek és közönségünk egy oly nyári mulató helyet nyerjen, melyet tőlünk sok más nagyobb város megirigyelhetne. *Winterstein Bernát* bérlő is megtette előkészületeit és szokott szolid kiszolgálásával úgy jó étel, mint ital dolgában a közönség teljes megelégedésének kiérdemlésére törekedik. Hetenként egyszer zene is lesz ott és most már közönségünkön áll e szép helyet felkeresni és lehetővé tenni, hogy a bérlő is megtalálja fáradozásának némi jutalmát és a közönség érdekében tett törekvéseinek — ha csak csekély — anyagi eredményét.

— **A selmeczi fémkohó elektrikuson lesz világítva** és e kohó világítása semmi összeköttetésbe nem fog lépni a Selmecezen esetleg készített városi központi teleppel. A villamosvilágítás berendezésére vonatkozólag a következő sorokat kaptuk: A kohó épületeinek és kisebb tereinek megvilágítása 90 darab 16 gyertyafény erősségű izzó lámpával fog történni, a nagyobb tereken pedig négy 9 m. magas oszlopokra erősített, hatalmas üveggombokra zárt őr lámpa fogja fényét szorni. Az áram fejlesztésre úgy viz, mint gőzerő lesz felhasználva. A nyári hónapokban (vizdus időben) a víz erő teljesen elégséges és ekkor a vízturbna által hajtott dynamo az egész világítást táplálhatja és a második gőzzel hajtott 20 lóerejű gép pedig rendesen csak a téli hónapokban lesz üzemben. Ennek motorául egy kazánban még nem alkalmazott, de a külföldön már igen sok helyütt használt és e célra kiválóan alkalmas *De Laval* gőzturbinát fognak beépíteni. Az áramvezető drótok kifeszítését és a vízerőre berendezett központi telepnek felszerelését *Ganz* és *Társaság* már a jövő hónapban megkezdte és így 2—3 hónap múlva a kohó már elektromosan lesz megvilágítva. Az itt használt lámpák évenként közel egy negyed millió hetowattára áramot fogyasztanak, a minek kifejtésére mintegy 40,000 lóerő szükséges. Ertesülésünk szerint a következő évben már erőátvitelre is fogják használni a fejlesztett villamosságot és akkorára egy elektromos hajtású emelő toronynak fölépítése van tervezve a kohóban.

— **Közgyűlés.** Selmece város törvényhatósági bizottsága e hó 10-én tartja meg rendes havi közgyűlését, melyen *Horváth Béla* főispán fog elnökölni. A közgyűlés több érdekes ügyet fog tárgyalni, melyek

közül kiemeljük a vízvezeték, a Sobó-táró használatba vételének, az összes erdőgazdasági kérdések és indítványok, egy állandó központi választmányi tag és egy városi irnok megválasztásának ügyét.

— **A „Magyar anyagvizsgálók egyesülete”,** melynek Selmezbányán is igen sok tagja van, folyó év május hó 8-án Budapesten, a műegyetem, építészeti tantermében, rendes ülést tart, melynek főtárgyát az ez évi vándorgyűlés programjának megállapítása képezi. Mint halljuk, az egyesület a „Bány. Egyesület”-tel közösen akar ez idén ülésezni. Talán nem fognak nehézségek gördülni ez érdekes tervezgetés ellen.

— **Május elsején, ma vasárnap megnyílik** a pachertároi parkirozott tér és annak Tuschl Gusztáv polgártársunk által csinosan felépített kioskja a nagy közönség előtt. A megnyitáshoz Balogh Laczi zenekara fog muzsikálni. E napon nyílik meg a városi polg. lövőde a Bauman kerti tekepálya, a steffultói tekéző egyesület kerti helyisége . . . tehát sok mindenféle nyílik meg csak az erszények is a szerint nyílnak.

— **Rendőri hírek.** *Mérgezés.* Soucsik Mártonné, steffultói lakosnő panaszkolta, hogy Bázler J. méreggel behintette a földjeit a célból, hogy baromfi állományát ezzel kipusztítsa. E baromfi mérgezési ügyben a nyomozás folyik. — *A steffultói és szintnyatói lopások tetteseit* a csendőrség elcsípte és az ügyben még tovább folyik az erélyes vizsgálata.

— **Uj menetrend.** A Selmezbányai Híradó 18. számában ezen cím alatt örömmel írja, hogy az új menetrend életbe léptével városunk érdekei is több méltánylásban részesültek. Én az ellenkező nézetben vagyok. Városunk érdeke, közönségünk régen várt óhaja ezen pár perc elő- s hátrahúzásával mit sem nyert. De igen is nyer, ha a reggeli gyorsvonathoz lesz csatolva a mi keskenyvágányú kávénk s este a gyorsvonatról haza jöhetünk szintén a mi vonatunkon. Továbbá miért jár két mozdonyal mindétig vonatunk, miért nem válaszként már egyszer külön a személy is külön a teher vonatot! Két teljes óráig czipelik az embert Selmezbánya-felé, holott dosztig lenne az a fele idő is! No de azért örvendünk, mert Bpsten május elsejére nem mint eddig 10 óra 15 perczkor, de 9 óra 25 perczkor érkezünk! Ily vívmány pedig nem köznapni dolog, mert Szilas—Balhásnak még ilyen sincs! de egész Vichnye megkapta a kért új vonatot!

— **Uj állami iskola Vihnyén.** Vihnyén a község háza mellett egy új államiskolai épület fog épütni, melynek költségeit Vihnye község és az államkincstár közösen fogják viselni. Mikor épül már náluk egy városi kath. elemiiskola a mostani nedvesfalu, gomba fészku, szégyenletes állapotú iskolaépület helyébe??

— **Az árvédelmi fűzesek telepítése és művelése** című füzet jelent meg, melyet Darányi Ignác földmívelési miniszter megbízásából Vadas Jenő erdészeti akadémiánk jeles, fűdős tanára irt meg nagy szakavatoltsággal. A hézagot pótló, jeles mű tartalma és irányára vonatkozólag álljon itt annak „beköszöntője”, mely így szól: „Darányi Ignác földmívelési miniszter Ur Ó Nagyméltósága kegyes volt azzal megbízni, hogy a védőtöltések közé fogott ártér fűzeseinek műveléséről olyan rövid útmutatást írjak, a mely hivatva legyen a töltések megvédését célzó fűzesek létesítésével s kezelésével foglalkozók számára minden lényeges kérdésben biztos tájékozást adni. Nehéz feladatommak ezzel a szerény kis munkával kívánok eleget tenni. Hogy a feladat csakugyan nehéz, beláthatja mindenki, aki az árvíz elleni védelem óriási küzdelmeit ismeri s aki tudja, hogy ebben a küzdelemben milyen feladat hárul a töltések előtt álló fűzesekre. A töltés védi a folyók mellékének mindig aggodalmak között élő népességét, gazdaságát, magát a töltést pedig a hullámcsapások romboló hatása ellen a fűzes volna hivatva megvédeni. Ha nincs fűzes a töltés előtt, vagy ha van is, de védelemre nem való, a széles hullámterek töltéseit mindig a szakadás veszélye fenyegeti. A szélvihartól felkorbácsolt víz óriási hullámai addig-addig csapdossák s szaggatják a töltés oldalát, a míg ellentállását meg nem törik hogy azután „szakadáson” nekivádnak csapjanak át a szabad térségre s éreztessék romboló hatalmukat az emberrel. Természetes, hogy az ember lázasan s áldozatokkal küzd ennek bekövetkezése ellen s keresve keresi a legjobb, a legbiztosabb módot, melylyel a sokszor mérhetetlen csapást elhárítani képes legyen. Rég megmondták már s ez igaz is, hogy a hullámcsapások ellen legbiztosabban védhetjük meg töltéseinket fűzesekkel. És mégis mit látunk? Kevés megszakítással végig jártam a Tisza töltéseit Perbenyiktől Török-Bécséig s hármat tapasztaltam. Először azt, hogy fűzesek telepítésére a nagy törekvés mindenütt megvan: másodsor azt, hogy a meglévő fűzesek nagyobb részét jóhiszeműleg, de helytelenül kezelik s végül har-

másodsor, hogy a fűzesek hiánya — s a meglévők elhibázott kezelése folytán a töltések védelme a hullámcsapások ellen óriási pénzáldozatba kerül. Ebből a hármastapasztalattól azt a következtetést vonom le, hogy ha az árvízmentesítő társulatok azzal a nagy törekvéssel s a töltésvédelemre mindig rendelkezésre álló óriási pénzösszegnek csak kis részével fűzeseket telepítenének s azokat a meglévőkkel rendszeresen kezelnék, egy-két évtized múltán, a mostani töltésvédelem óriási küzdelmekkel és költségekkel egybekötött s mégis sokszor eredménytelen rendszerének csak az emléke maradna meg. A mostani fűzeseknek legnagyobb részét úgy kezelik, s ez a kezelés egyik lényeges hibája — hogy a töltések védelméhez szükséges rőzsét szolgáltatassák. Erre pedig a legjobb anyagot a fiatalabb vesszők adják s ezért a fűzeseket természetesen rövid időközönként vágják is, a minek megint az a természetes következménye, hogy a legtöbb helyt különben is helytelenül kezelt fűzes sohasem nőhet akkora magasságra s meg sem sűrűsödhet úgy, hogy a hullámcsapások ellen a töltés védelmére szolgálhasson. Nagy hátrány az is, hogy az árvízmentesítő társulatok igen sok helyütt nem rendelkeznek a védelemhez megkívántató területtel. Már pedig a minimális területnek, habár törvényhozás útján való kihatását, az észszerű védelem feltétlenül megköveteli. Vakmerőség volna részéről azt állítani, hogy ez az utmutató magába foglalja mindama szabályokat s kezelési tervezeteket, a melyeknek követésével s érvényesítésével a töltésvédelem biztossága iránt mindenütt és minden esetben kezeskedni lehet, de viszont habozás nélkül merem állítani, hogy ezzel a kis munkával megjelöltem azt az irányt, melynek követésével a kifizűzött célt a legrövidebb idő alatt, a legkönnyebben s legbiztosabban közelíthetjük meg. Ezek után nem tehetem, hogy ezen a helyen ne fejezem ki leghálásabb köszönetemet Darányi Ignác földmívelési miniszter Ur Ó Nagyméltóságának azért a kegyességeért, melynek folytán ennek az országos fontosságú kérdésnek tervezett megoldásához, habár csekély mértékben, de legjobb akaratu munkássággal én is hozzájárulhattam. Hálás köszönetre vagyok kötelezve Dr. Bedő Albert országgyűlési képviselő, nyug. államtitkár s orsz. főerdőmester és Rapaics Radó miniszteri tanácsos urakkal szemben is, hogy annak idejében lehetővé tették nekem a kérdés helyszíni tanulmányozását, nemkülönben Kvassay Jenő miniszteri tanácsos ur irányában, aki ezenkívül hasznos utbaigazításokkal is támogatott. Végül fogadják köszönetemet Dr. Fodor László t. kollegám, az eredeti rajzok egy részének elkészítéséért, Révy Géza Viktor, Ruttkay Kálmán, Biró Elek, Malina Gyula, Endre Antal főmérnök és Vagács N. mérnök urak, a kik tanulmányutamat lekövetelő szíveségükkel tanulságossá s élvezetessé tették.” — — — Hogy a közérdekű tartalommal bíró füzet hol kapható és mi annak — ha van — az ára, azt magán a füzetben felfedeznünk nem sikerült; csak azt említhetjük még fel, hogy a Pallas részvénytársaság nyomdájában nyomtatott.

— **Az „Etelközi esendélet”** cím alatt mult számban megjelent közlemény írója minden félremondat elkerülése végett kijelenti, hogy annak éle nem vonatkozott az „Etelközben” lakó akadémiai ifjakra, kik tudva levőleg az ott lakó közönség iránt mindig kötelességekkel viseltetnek.

— **Uj villa Vihnye-fürdőben.** Hacher Gyula, vihnyei lakos pompás villát épít Vihnyén, a fürdőtelepen, mely ahogy a planum mutatja, valóban diszére lesz a fürdőnek. Az új villában nemcsak lakások lesznek, egybe lesz kötve tejkimérővel is, ami, tudva e tekintetben a vendégek gyakori panaszt, egy régi óhajt van hivatva kielégíteni.

— **A vis maior** jogász nyelven szólva oly erőteljes hatalmat jelent, melynek az ember, gyöngeségénél fogva, ellent állani nem képes. Különböző ilyen vis maiorok léteznek, melyeknek hatalma alatt, ha olys valamit is cselekszik az ember, mi más különben büntetendő volna, felmentést, büntetlenséget kap. Ilyen vis maior például az, ha oly kultur városban, mint a miénk nincsen kellőleg gondoskodva olyan helyekről, melyekben elzárva embertársaink fürkésző szeméitől testi gyarlóságunkból kifolyó és az anyag változást tetemesen elő segítő dolgot vagyunk kénytelenek elvégezni a nyílt utcán, ha a vis maior, vagyis ezen esetben a beleknek rendezetlen és megzavart volta orvosilag is constatáltak. — Ilyen esetben hozott rendőrségünk felmentő ítéletet; mert az orvosi bizonyítvánnyal vis igazolt vis maiorok a panaszlott sehogy sem volt képes ellentállani. Történt pedig a vis maior alatti, máskülönben büntetendő delictushajnali 4 órák a fő utca nem aszfalt járdáján.

— **Vihnye fürdő postája.** Május 1-én megnyílik a Vihnye fürdői posta, melynek vezetésére a postaigazgatóság már kiszemelte a vezető póstatisztelt.

— Klincsok Nácó hundstosziar okoskodásai.

Zenyim barátom, a Vidlicska Hanzó mondja nekem: „hát Nácó, te verset nem tudnál produkálni?” Nó, mondom fogok verset kiokoskodni, de zén kedves már megszunt magyar nyelven, miből jó gyermekem oktatja zengemet. Itt van meg a vers, melyet kiokoskodni sikerült arra a nótára:

„Sztávaj Nácó sztávaj, na banye klopaju sth.”
Ha megszólal távol a bánya kolompja
S regghajnalra ébred fáknak is a lombja:
Zakkor a Nácónak fel is kell már kelyi,
Mert bányába gyorsan munkába kell menni.
S mikor a regghajnal fényeskedve ibred
S hogy világozás lesz szivedben is irzed:
Muszaj sütsigbe leszállni a milybe,
Hová napsugárbul semmi jut belije.
De világit nékem kahanyecznek méce,
És így beszil hozzám bányának a réme;
Fent a kik vigadnak világosan, fényben,
S usznak nagy örömben, vagonban és kényben
Nem oly boldog, mint te, ki itt nálunk vagysz meg
S bánatot, búságot zitt a földben hagysz meg.
S ha felszállasz újból a napos világra,
Hallgasd a mit mondok s gondoljál is rája:
„Föld milyébe jön le gazdag, szegény, dolyfős,
Zur és mézes-bábos, kereskedő, rófős.
De ezeket mind mi nem ismerjük zitt lent,
Sak azt tudjuk róluk, szerepeltek ott fent.
De ha jössz te Nácó, ki már életedben
Nálunk jó barát volt s nem volt zismeretlen:
Zugy fogadunk tized, mint régi barátot,
Ki birodalmunkat minden napon látod.”
Bánya réme így szól, in zörvendek ennek,
Hogy lent föld mélyén nincs különbség zembernek.

Nak! de mondhatok nehiz volt ilyen verset csinálni, ale fogom iparkodni még jobbat kiokoskodni. Hiszen szegény bányász zember zugy csinálja, a hogy legjobban tudnyi akarja.

Ki mondja, hogy bányász nem derik magyar zember, az sak merjen nekembe szembe előlépni!

Szegény vagyok, mint a templom egere; de zur vagyok ezüst és zarany fölött.

Sak egyet nem tudom jól kiokoskodni: mért fizetni muszaj városi pótdát és városi ügyekbe beleokoskodni nem lehet és ki nem fizeti pótdát legjobban okoskodni szokot városi ügyekbe bele. Ziletem olyan, mint a bánya, melyben kényerem találok: mentül milyebben viszik, annál szegényebb és nyomoruságosabb . . . bizony már nagyon milysigbe jutottunk.

A bergrot zar asztat hiszi magának, hogy ő a legnagyobb zur, pedig zenyim előtt nagyobb ur nálánál — a hutman zur.

Zenyim lányomat ha szolgálatba küldöm az is rossz, ha zotthon tartom, az is rossz; ha gyárba küldöm, az is rossz; ha valamelyik Nácóhoz adom férjhez, az is rossz; ha akarnám nevelnyi belüle valami nagyobbbat az is rossz: . . . hát mit csináljak vele?

Zenyim jó barát Vidlicska Hanzó sokszor olvasta szotyalista zugságban, hogy gavaléroktól levetett ruhát lehet olcsón kapnyi. Mirt nem lehet bányásztul kapnyi levetett ruhát? — mert nincs van, sak zadó végrehajtónál lehetnye zilyet kapnyi.

Ha bányászminiszter volnám, már rig megcsináltam volna bányatörvényt is, ebbe megmondanám: bányász zembernek kell külön törvény, jó, egészséges zétel, liszt, szabadság és — trunk.

Mert tisztelni muszaj jó előjáróimat, (praktikanst ide nem irtem, mert arra muszaj bszankodnyi) nincs van bennem szotyolista elégedetlenség; hiszen ők is okoskodják pedig mig különben, mint én.

Zenyim fiut mindig zarra oktatnyi fogom: ne higj szotyolistanak, légy derik magyar zember s ha krumplit is fogsz kapálni és mienk régi országban a bányákban dolgozgatnyi: boldog ember lesz belőled.

Zenyim jó felesig mondja: Nácó, hajnalkor fárolni kell, ne okoskodj már többet. Biz igaz povédalom és majd csak jövő hétre fogom többet kiokoskodni; addig is: „Pohvalen!”

— **Ház eladás.** Czuna József polgártársunk, betegeskedése miatt, a Honvéd-utca 57. sz. a lévő egy emeletes házat kerttel együtt szabadkézből olcsó áron eladni szándékozik még pedig mielőbb. A közelebbi feltételeket megtudhatni nála, mint a ház tulajdonosánál.

— **Két darab takarékpénztári részvény** megvételre kerestetik.

Pásztordal.

Keserü a diófának levele.
Nekünk már kesesőség nem kellene,
Ugy is oly keserü minden a mi itten van,
Hogy nyájunkat nem legeltetjük vígan.
Keserüből elég jutott mi nekünk,
Jobb legelő után mi már rég nézünk.
De ha csak mindig a diófákról beszélnek,
Eresszük nyájunkat inkább a szélének.
Hej, a szívem hogy örvendne, vigadna,
Ha a pásztor régi jó dalt danolna
S a cigány huzná is: ne bántsuk mi egymást biz,
Az egytértésnél jobb tán nincsen is.

(A régi pásztor dal így hangzik:)

„Felszántották a selmezi temetőt;
Vettem benne a nyájamnak legelőt,
Istenem, adj esőt, a nyájamnak legelőt,
Nekem pedig igaz szívu szeretőt!”

Selmezi teleton-hirmondó „Ujság”

Zóna idő: május 1. vasárnap d. e. 9 óra pontban. Nap hossza 14 ó. 26 p. Hold első negyed. Névnep: Fülöp, Jakab.

A mai étlap: Barna leves tejgaluskával. Főtt hús fölvert galuskával és gyanús gombával körítve. Töltött káposzta makaróni töltelékkel. Szétrángotott csirke uborkasalátával tubákosan. Omelett fekete kávéval leöntve.

Este. Vesepecsenyéből ősi magyar módon pühitott szeletek mellé szemes ökör tojás és csalán saláta Hamisított vaj retek nélkül. Jó appetitust!

*

Vezércikk.

Még egy őszinte szó. Dörg már az amerikai ágyú és visszhangképen felel rá a spanyol vasszörnyeteg. A füst ráfekszik a zajótengerre, mely szintén megszeppenve türi hátán az emberek szomorú komédiázását. A szellő fel-felszaggatja a csunya piskos lepedőt és az átható puszkapor szagot elviszi keletre, messze idegenbe. hogy harezí vágyat ébreszsen még a veteránokban is. Elszállt hozzánk is, megérezte mi is, a harezí vágyat felébresztette bennünk is. De hát mit tegyünk, csatázni nem lehet pedig puskaropogásra éhezünk. Mit? Kimondom az őszinte szót. Ragadjunk fegyvert és mutassuk meg, hogy Árpád, Zrínyi és Szvatopluk ivadéka vagyunk, lövöldözzünk képzelt ellenségre, ha nincs más, menjünk a lövöldébe és visszhangozzék a völgy úgy, hogy hallja meg a világ, hallja meg Körmező és tudja meg, hogy Selmező nem fél senkitől, csak a kitől muszáj. Rajta, rajta!!

*

Tárca.

41-ik epigramma.

Öngyilkos ne feleljél el észben tartani mindig
Hogy megvetve leszel, ha nem vagy tiszta bolond.

A légy ott (Rémes vége az idilli kezdetnek). Valamint a tenger háborog, ha ezer villam üt bele ötszázszázszor, úgy háborgott hősiünk kabele is, a melybe csak egy mérges szunyogcsípés hatolt. Lerohan a Szittnyárol, nyomában az öleb, mely aggódva látja ki nyelvé. Egyenesen betör a Sztankay-féle patikába és tájékozó dühvel mérget kér, a melylyel elemészse a hűtelent. Megvan. Édes boszu, keserű csalódás! mit tegyek, mikor még most is szeretem. Nem — inkább pusztuljak el én, írjátok fejfámra, hogy ő érte haltam meg és mondjátok meg neki, hogy utolsó leheltem is az ő nevében veszett el. Így szólt és az öleb szemeláttára bevette a mérget — a Seidlitz port.

*

Belföld.

Uj kvóta. A kvóta bizottág tekintettel arra, hogy pótdónkat mi is két százalékkal emeltük, a mi egész csendben történt, ő is-belemegy a két százaléknál emelésbe, mert hivatkozik erre a precedensre.

Kongrua. A megszavazott kongrua törvény szerint a lelkészek szabadabban lékezhetnek és gondatlanabban élhetnek az egyháznak, a hívőknek és családjaik boldogítására — felekezeti különbség nélkül.

*

Külföld.

Háború. Folyik már a harez Kubán és ostromolják Havannát. Minket nem érdekel, mert eddig se láttunk még Selmezően valódi kubát (kávét) és havannát (szivart).

A kiállítás esodája. A jövő párisi kiállítás valódi esodája lesz: az összes régi és új selmezői tervek végrehajtva és előállítva ötvenzerezer nagyságban.

*

Helyi hírek.

Haladás. Hogy a kaszinói és a nyaralói részvények jobban kelljenek, az osztálysorsjáték mintájára nyolczadokra osztatnak szét; kívánsiák vagyunk, hogy hány nyolczad kerül azok kezébe, kik az eszméért rajongtak.

Lövészet. A kik lövészek akarnak lenni, de még löni nem tudnak, a löházban ingyen oktatásban részesülnek gummi — bodza — és fűzfapuska lövészetben.

Etelközi esendélet. Az Etelközi polgárok memorandumban kéri a hatóságot, hogy rendeljen ki oda egy rendőrt, ki egyúttal karmester is legyen, hogy a koncertek rendben és valamelyes taktus szerint menjenek.

Katonaság. Volt — nincs. Hír szerint azért jöttek hozzánk, mert a közoktatásügyi miniszter kérte a honvédelmit, hogy a szemléltető oktatást ezzel is tegye eredményesebbé, mert huszárt elképzelni bajos.

Új menetrend. Május 1-től életbe lép az új menetrend, nálunk ez annyit jelent, hogy új menetrend kapható Joergesenél.

*

Színház és művészet.

Színházunk terve egy múlt héten született kisdaddal együtt született meg, a ki annak idejében — a jövő században benyújtja, ha technikus lesz.

Koncert. Reméljük, hogy még lesz két koncertünk, mert a téli kabátokat be lehet már csapni a jótékony csel javára.

*

Irod — és ivod —alom.

Röpirat van sajtó alatt, mely érdekes statisztikában adja elő, hogy milyen arányban áll Selmezően a váltó — és hitel a mulatságokkal.

Előkelő vendéglőnek kereszttel helyiségben a látogatottságot úgy növelik, hogy italt a hához először jöt nem adnak csak azért, hogy vissza vigyék a cselédek, s így nagyobb legyen a forgalom.

*

Törvényszék.

Tömeges tolvajlás történt városunkban, a min csak úgy lehet segíteni, ha rendőrségünk elejét veszi a bajnak és minden tolvajnak lopás közben a pangánéttal rákoppint az újjára. Itt volna már az ideje, hogy áttegyék hozzánk a törvényszéket vagy egy kopottas táblát, ha kuriát nem kaphatunk.

*

Vadászat.

Lelkes Nimródjaink a napokban egy jól kifejlett dáma vadat vettek üzőbe.

*

Szerkesztői üzenet.

Honvédnek. Pierre Loti nem szakácsné, hanem volt tengerész tiszt és a párisi akadémia igazgatója.

Szemesnek. A tyukszemek azért fájnak, mert nem láthatnak, azért újabban a cipőn a tyukszemek fölé kis pápaszemeket esinálnak.

*

Apró hirdetés.

Egy legújabb érkezett golya még elfogad megrendeléseket. Kiadó egy kényelmes szoba 482 poloskával.

Eladó egy koesi, mely 20 gyermeket nevelt fel.

Nősülni szeretne egy fiatal ember, ha valaki megkérné.

Felelőtlen szerkesztő a: HIRMONDÓ.

HIRDETÉSEK.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a városházi épületben levő szabóüzletemet, a tavaszi évadra

a legdivatosabb és finomabb bel- és külföldi kelmékkel

felszereltem és azokból tartós kivitelű tavaszi öltöyöket, felöltőket stb. készítek jutányos árak mellett.

Megköszönve az eddig is tapasztalt támogatást, kérem azt részemre továbbra is fenntartani.

Kitünő tisztelettel

Cserny József.

Előzetes üzleti jelentés!!

Bátor vagyok a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a volt Kneszko-féle arany-műves üzletihelyiséget (Deák-utca) bérbe vettem és ott egy uj

●● arany-, ezüst-mives ●● ékszerész- és órás-üzletet

rendeztem be, melyet már e napokban fogok megnyitni.

Hosszu éveken át kifejtett itteni munkásságom és az arany-ezüst-mives mesterség terén tett fáradozásaimra hivatkozva mély tisztelettel kérem a mélyen tisztelt közönség nagybecsült támogatását és pártfogását.

Alázatos kérelmem ismétlésével maradok

kiváló tisztelettel

Novák József,
ékszerész.

Itczés kerestetik

A kohutovai vendéglőbe, kinek legalább is 500 frtnyi óvadéka van és ki köteles volna helyét már f. évi junius 1-én elfoglalni. Ajánlkozók csak is keresztények bővebbia feltételek megtudása végett forduljanak

Weisz Jakab

hodrusi kereskedőhöz.

Kiadó lakás.

A Zsigmondi-utczában a Sauer-féle házban egy három szobából s a mellékhelyiségekből álló lakás olcsón kiadó május 1-től.

— Bővebbet a kiadóban. —

Szives tudomásul.

Bátor vagyok a mélyen tisztelt közönség becses tudomására hozni, hogy az immáron parkirozott Pachertáró-teren egy

kioszkot

építtettem, melyben mindig frissen készült, különféle sütemények, fagyalt, kávé, csokoládé, jegeskávé, szodaviz, gazdász stb. fog kiszolgáltatni.

Alázatosan kérem tehát, a n. é. közönséget, hogy ezen újabb a t. közönség kényelmére és érdekében kezdett vállalatomat nagyra becsült pártfogásába venni kegyeskednék és támaszkodva három évi az itteni piacon kifejtett működésemmre, bátorkodom a mélyen tisztelt közönség jóakarátat kérni.

Végül megjegyzem, hogy az ezüst-utca 14. sz. a. (a Margótsy-féle gyógyszerár mögött) lévő czukrász üzletemet tovább is folytatom.

Mégegyszer kérve a tömeges pártolást maradok

Kitünő tisztelettel

Tuschl Gusztáv
czukrász.

Dukász Gyula

üveg-, porcellán-, lámpa-, tükör- és képraktára
Selmezőbánya.

Tisztelettel ajánlom a n. é. közönség becses figyelmébe a terasszon lévő ujonnan berendezett dús raktáromat, mely áll; porcellán és fajancze asztali-, kávé- és thea készletből; fekete kávé (mokka) szervizekből; színes és kristály, festett és vésett, sörös, boros és likőrös készletekből; a legújabb gyártmányú asztali, függő, salon, irodai és üzleti lámpákból; aranyozott és diófa rámás tükrök és képekből; ablak függöny rámásból; hajlitott faszékekből, vas mosdó-asztalokból, toilette- és thea asztalkákból; porcellán, majolika és terakotta vázák és figurákból, tömérdek igen szép nippesekből; továbbá china-ezüst diszmű-árak és evőeszközökből; mindennemű optikai kristály szemüvegek, cvikkerek, lorgnettek és minden hozzátartozó kellékekből — a legnagyobb választékban és különféle árakban.

Teljes tisztelettel

DUKÁSZ GYULA.

1898. évi 1899. szám.

Árverési hirdetmény.

Alólirott erdőhivatal közhírré teszi, hogy a kör-mőczbányai erdőgondnokságnál készletben lévő s alább részletezett gömbölyű fenyő szőlőkarók eladása iránt f. évi május hó 9-én délelőtt 10 órakor Kör-mőczbányán az erdőgondnokság irodájában írásbeli zártajánlatok utján árverés fog tartani.

- a) a jánoshegyi vasúti állomásnál:
 1-6 méter hosszú 12,400 drb
 1-8 " " 9,500 "
 2-0 " " 26,300 "
- b) a turóc-zsklenői erdőri lak mellett:

- 1-6 méter hosszú 1,500 drb
 1-8 " " 2,300 "
 2-0 " " 4,700 "
 c) a langengrundi völgyben;
 2-0 méter hosszú 1,500 drb.

Kikiáltási ár ezereken 12, 14 illetve 16 frt a hosszúság szerint. Ajánlatok csak is az egész mennyiségre tehetők. Bántalpenz gyanánt 85 frt teendő le. Az árverési feltételek az alólirott erdőhivatalnál s a kör-mőczzi erdőgondnokságnál a szokásos hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Utóajánlatok el nem fogadlatnak.

Zsarnócán, 1898. évi április hó 23-án.

M. kir. erdőhivatal.

Ház bérbeadás.

A Zsigmond-utcában egy új ház, melybe 5 szoba, bolli helyiség, konyha, éléskamra, pincze stb van a hozzá tartozó kerttel együtt bérbeadó.

Bérbe venni szándékozók forduljanak

Daubner János
vendéglőshöz.

Márkus M.

czukrászata

Selmezbányán

Deák-Ferenc-utca 7./I. szám. (Saját ház).
(Alapított 1830.)

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közön-
séget, hogy a mai naptól kezdve naponta

frissen készült

mindennemű

fagylalt és x x x

x x x jegeskávé

lesz kapható.

Teljes tisztelettel

Márkus M.

Gyár: **Alsó Hámor, Bars megye.**
 Gyári főraktár: **BUDAPEST, Andrassy-ut 29. (I. em.)**
 Raktár: **BÉCS, I., Seilergasse 1. szám.**

A „SZANDRIK” ezüstárú-gyár,
 mely az 1752-ben Selmezbányán alapított Geramb J. J. unio tulajdona,
 saját vagy adott rajzok szerint előállít:

mindennemű ezüstárút,
 mint asztaldiszket, gyümölcsstartókat (jardiniéres-készleteket), zsirandolo-
 kat, gyertyatartókat, serlegeket,
 dísz-émléktárgyakat és versenydíjakat,
 mindennemű evő-készletet gazdag választékban,
 pipere-tárgyakat. stb. stb.

Nouveautés.

Bátor vagyok a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlani a Deák-utcában levő áruházamban nagy választékban kapható

férfi divat-czikkeket,

ugymint kalap, nyakkendő, ernyő, ing, valódi orosz és angol finom gyártmányu galosni, finom bőr- és

vászonbőrönd és finom prágai keztyü különlegességeimet. Egyuttal bátor vagyok a tisztelt közönségnek tudomására hozni, hogy a „Hüffel J. fiai“ neutitscheini és „Bossi Gius utódai“ bécsi cégek

xxxxxx K A L A P J A I T xxxxxx

az itteni piacon egyedül és kizárólagosan csakis magam árusítom.

MARK-czipő

Bátorkodom a mélyen tisztelt közönség figyelmét egy új czipő készítményre irányítani, mely „Mark“ védjegy alatt mint legjobb belföldi készítmény ismeretes és a versenyt a legfinomabb külföldi gyártmányokkal is kiállja. Ezen kitűnő, nem gyári, hanem kézi munkájú készítményt egyedül én árusítom e piacon és miután ezen kiváló finom kivitelű, gyönyörű formájú és — a mi fő — nagy tartósságú készítmény, valóban minden, még a legfokozottabb igényeknek is megfelel: azon kellemes helyzetbe. vagyok, hogy a n. é. közönségnek megvételre oly czipőt ajánlhatok ebben, melyért teljes garantiát vállalhatok és megvagyok róla győződve, hogy a ki egyszer ily czipőt viselt és annak jóságát kipróbálta, az **soha más czipőt, mint „Mark-czipőt“ nem fog vásárolni.**

MARK-czipő

MARK-czipő

MARK-czipő**Köszönet nyivánítás.**

A midőn köszönetmondok a mélyen tisztelt különösen uri közönségnek az irántam tanusított eddigi bizalmáért és azon szivélyességeért, hogy engem más idegen vevőknek is ajánlott, mi bizonyítékát képezi velem való teljes megelégedésének: egyszersmind biztosíthatom a tisztelt közönséget, hogy ezentul még inkább fogok törekedni arra, hogy férfi-, fiu- és gyermeköltönyökkel legszolidabb és legolcsóbb módon szolgálhassam ki vevőimet.

Áruházamat a mostani évadra is dus választékban felszereltem a legújabb, legfinomabb és legjobb minőségű áruczikkével, miért is felkérem a n. é. közönséget ezeknek megtekintésére, a nélkül, hogy vásárolni kényteleníttetne; de azon kellemes reményben vagyok, hogy szép választéku áruim bevásárlásra indítani fogja nagyra becsült üzleti látogatóimat.

Remélve és kérve a további szives támogatását maradok

kitűnő tisztelettel

Singer Miksa.